

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра Бухгалтерського обліку та аудиту

КУРСОВА РОБОТА

З дисципліни: Економічний аналіз

На тему:

**Аналіз обсягів виробництва та реалізації продукції на СТОВ
„Світанок”**

Виконав:

ст. гр. ФК-033

Пономарьов О. М.

Перевірив:

Кравченко І. М.

ЧЕРНІГІВ 2006

Зміст

1. Коротка характеристика підприємства
2. Аналіз обсягів випуску та реалізації продукції
3. Аналіз обсягу товарної продукції та визначення її впливу на фінансові показники
4. Аналіз використаних виробничих ресурсів та визначення їх впливу на фінансові результати
5. Аналіз фінансових показників

Висновки

Список використаних джерел:

1. Коротка характеристика підприємства

У даній роботі розглянуте підприємство СТОВ „Світанок”. Форма власності – колективна. Галузь – сільське господарство. СТОВ „Світанок” зареєстроване в с. Жовтневе Менського району Чернігівської області.

Основний вид економічної діяльності – рослинництво, а саме вирощування та реалізація зернових. Номенклатура представлена продукцією рослинництва, до складу якої входять:

озима пшениця III класу;

жито озиме групи А;

ярова пшениця IV класу;

овес;

ячмінь;

кукурудза;

соняшник;

зерносуміші та зерновідходи.

Основними постачальниками сировини (насіння) для СТОВ Світанок є: ДП „Ювілейний”, яке входить до Полтавського сільськогосподарського інституту (озима пшениця, жито озиме);

ДП „Райз-Агросервіс” – Деснянська філія Чернігівської області (овес, пшениця ярова);

ДП „Колосисте” – Нікопольський район Дніпропетровської області (овес).

Також СТОВ використовує насіння власного виробництва.

Більшість своєї продукції СТОВ реалізує на ВАТ „Чернігівський хлібозавод” та ВАТ „Ніжинський хлібозавод”. Також СТОВ „Світанок” постачає зернові на ЗАО „Переробник”, розташоване в Криворізькому районі Дніпропетровської області.

В даній роботі проаналізовані обсяг випуску та реалізації продукції, вплив зміни товарної продукції на фінансові результати підприємства,

використання виробничих ресурсів та фінансові результати за період з 2004 по 2005 роки.

2. Аналіз обсягів випуску та реалізації продукції

На обсяги товарного випуску впливають три групи факторів:

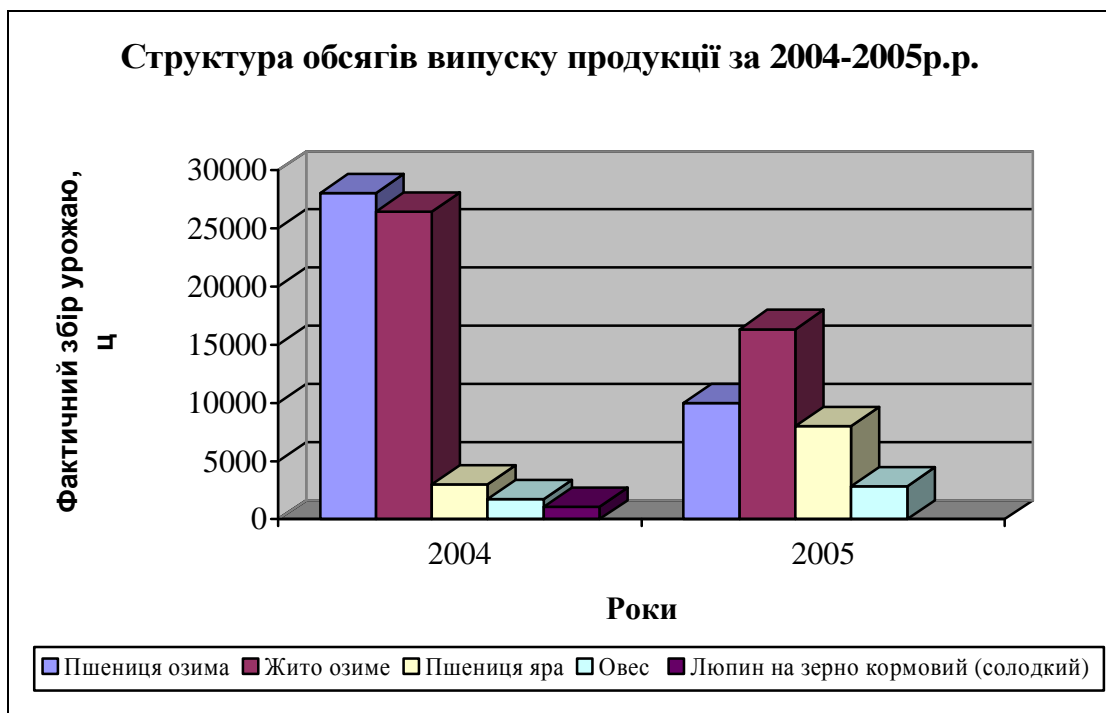
Зовнішні.

Внутрішні.

Змішані.

Проаналізуємо вплив цих факторів на обсяги випуску та реалізації продукції даного підприємства.

Структура обсягів випуску продукції представлена на діаграмі 2.1.

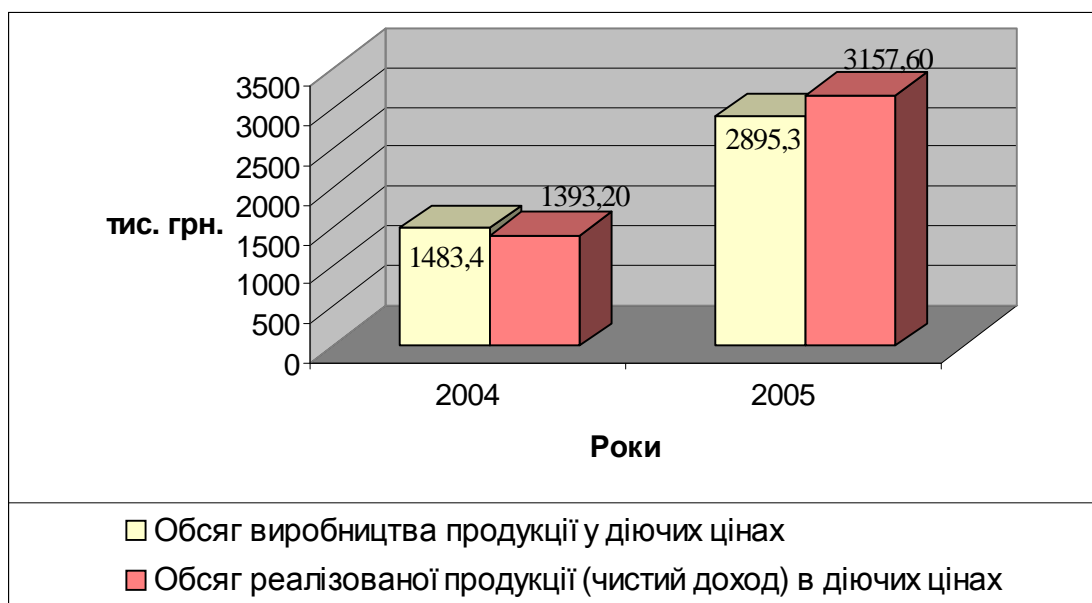
Діаграма 2.1 – Структура обсягів випуску продукції за 2004 - 2005 рр.

Перш за все, для попередньої оцінки діяльності підприємства зробимо ретроспективний аналіз обсягів випуску і реалізації продукції (див. таблицю 2.1.)

Таблиця 2.1 - Ретроспективний аналіз обсягів виробництва та реалізації продукції за період 2004 - 2005 рр.

Показники	2004	2005
Обсяг виробництва продукції у діючих цінах, тис. грн.	1483,4	2895,3
Індекс цін	1,00	3,15
Ланцюгові темпи зростання, %	1,00	0,62
Обсяг реалізованої продукції (чистий дохід) в діючих цінах, тис. грн.	1393,20	3157,60
Ланцюгові темпи зростання, %	1,00	2,27

Результати аналізу представлені на діаграмі 2.2.

Діаграма 2.2 – Ретроспективний аналіз обсягів виробництва та реалізації продукції за період 2004 - 2005 р.

Висновок: Перш за все, відзначимо, що підприємство діє в умовах інфляції, про що свідчить ріст цін в 3,15 рази. Обсяг товарного випуску збільшився за 2005р. на 95%, а обсяг реалізованої продукції збільшився на 127%. Це наглядно видно на стовпчиковій діаграмі 2.2. Як бачимо, в 2004р. обсяги виробництва перевищують обсяги реалізації на 6% або на 90,2 тис. грн. Отже, в 2004 р. залишилася нереалізована готова продукція у вигляді посівного матеріалу на наступний рік, про що свідчить збільшення балансової вартості виробничих запасів на 234,2 тис. грн. У 2005 р. ситуація

змінюється і реалізація вже перевищує обсяги виробництва на 9% або на 262,3 тис. грн. Оскільки балансова вартість товарів зросла в 13,2 рази або на 246,7 тис. грн. за 2005р., то можна зробити висновок, що підприємство додатково закупає зерно і реалізує його.

Серед зовнішніх факторів можна виділити ті, які мають визначальний вплив на діяльність даного підприємства. Це звичайно об'єктивна дія економічних законів, зміна законодавчої бази, інфляція, зміна кліматичних умов, що безпосередньо впливає на врожайність.

Отже, проаналізуємо вплив на обсяг товарного випуску наступних факторів:

Ціна на готову продукцію;

Зміна кількості випущеної продукції.

Таблиця 2.1– Аналіз обсягу товарної продукції

Фактори впливу на обсяг випуску	Індекс зміни факторів	Абсолютне значення впливу факторів на обсяг продукції, тис. грн.
Ціна	3.15	1984.66
Кількість випущеної продукції	0.62	-565.17
Зміна результатуючих факторів	Загальний індекс: 1.95 Перевірка: $3.15 \cdot 0.62 = 1.95$	Загальне відхилення: $2895,3 - 1483,7 = 1411,6$ Перевірка: $1984,66 - 65,17 = 1419,49$

Таблиця 2.1.а – Аналіз абсолютних показників

№ п/п	Показники об'єму товарної продукції	Базовий період	Звітний період	Індекс змін
1	-в діючих оптових цінах без ПДВ, тис.грн.	1483.3	2895.3	1.95
2	-в порівняльних цінах(в натуральному вираженні), ц	60303.6	37235.6	0.62
3	індекс цін	x	x	3.15

$$\Delta V^C = (C^{ЗВ} - C^б) * N^{ЗВ}$$

$$\Delta V^C = \left(\frac{2895.3}{37235.6} - \frac{1483.3}{60303.6} \right) * 37235,6 = 1984,66$$

$$\Delta V^N = (N^{ЗВ} - N^б) * C^б$$

$$\Delta V^N = (37235.6 - 60303.6) * \frac{2895.3}{37235.6} = -565.17$$

Висновок: в 2005 році обсяг товарного випуску збільшився на 1411,6 тис. грн. або на 95%. Це дуже значний ріст даного показника протягом одного року. Проаналізуємо ті фактори, які зумовили таке масштабне зростання обсягу товарного випуску, зокрема вплив зміни ціни та зміни кількості виробленої продукції.

Як бачимо із таблиці 2.1 обсяг товарного випуску збільшився на 1984,66 тис. грн. за рахунок того, що ціни зросли в 3,15 разів. Проте показник обсягу виробництва товарної продукції в натуральному вираженні свідчить про спад обсягів виробництва на 565,17 тис. грн. або на 38%. Причинами цього були несприятливі кліматичні умови, що зумовили зниження врожайності з 30,5 ц/га до 14,7 ц/га, проте важливе значення також має той факт, що підприємство в звітному році скоротило посівні площі на 20% або на 589 га.

Отже, визначальний вплив на такий значний зріст обсягів виробництва мало збільшення індексу цін в звітному періоді, а не фактичне збільшення обсягів виробництва товарної продукції в натуральному вираженні.

До змішаних факторів належать такі, як зміна кількості випуску, цін на готову продукцію, асортиментні зрушення.

Отже, проаналізуємо динаміку випуску окремих видів продукції:

Таблиця 2.2– Аналіз впливу цін окремих (основних) видів продукції
(або груп продукції) на загальний товарний випуск

Продукція, що випускається	Попередній період		Звітний період		Величина впливу ціни на зміну обсягу продукції, грн.	Величина впливу зміни кількості виробів на зміну обсягу продукції, грн.
	Кількість, ц.	Ціна, грн.	Кількість, ц.	Ціна, грн.		
Озима пшениця	28035,5	26,76	9999,4	124,05	1850778,23	-1360282,67
Інша продукція рослинництва	32268,1	22,72	27236,2	60,75	1131471,26	-210006,35
Всього за основними видами діяльності	60303,6	-	37235,6	-	2982252,49	-1570289,02

$$\Delta V^{\text{Ц}} = (\text{Ц}^{\text{зв}} - \text{Ц}^{\text{б}}) * N^{\text{зв}} + \frac{\Delta N * \Delta \text{Ц}}{2}$$

$$\Delta V^{\text{Ц}} = (124,08 - 26,76) * 28035,5 + \frac{(124,08 - 26,76) * (9999,4 - 28035,5)}{2} = 1850778,23$$

$$\Delta V^{\text{Ц}} = (60,75 - 22,72) * 32268,1 + \frac{(60,75 - 22,72) * (27236,2 - 32268,1)}{2} = 1131474,26$$

$$\Delta V^{\text{N}} = (N^{\text{зв}} - N^{\text{б}}) * \text{Ц}^{\text{б}} + \frac{\Delta N * \Delta \text{Ц}}{2}$$

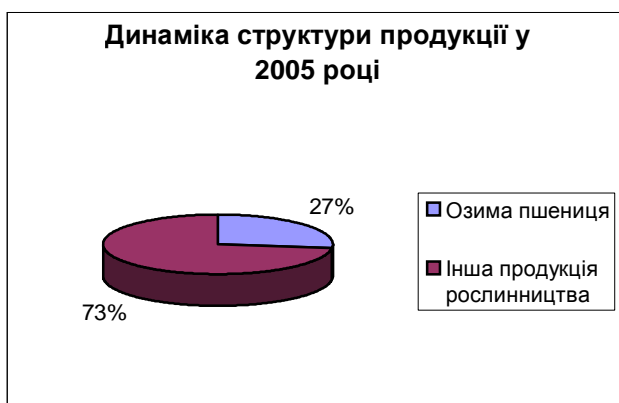
$$\Delta V^{\text{N}} = (9999,4 - 28035,5) * 26,76 + \frac{(124,08 - 26,76) * (9999,4 - 28035,5)}{2} = -1360282,67$$

$$\Delta V^{\text{N}} = (27236,2 - 32268,1) * 22,72 + \frac{(60,75 - 22,72) * (27236,2 - 32268,1)}{2} = -210006,35$$

Таблиця 2.3 – Аналіз асортиментних зрушень

Продукція	Питома вага продукції, %	Кількість продукції, ц.	Відхилення,	Ціна за одиницю	Величина впливу
-----------	--------------------------	-------------------------	-------------	-----------------	-----------------

	Попередній період	Звітний період	Звіт	Звіт з структури попереднього періоду		виробу в попередньому періоді	структурних зрушень
Озима пшениця	46	27	9999,4	17128,38	-7128,98	26,76	-190771,5
Інша продукція рослинництва	54	73	27236,2	20107,22	7128,98	22,72	+161970,43
Всього	100	100	37235,6	37235,6	0		-28801,07

Висновок: проаналізувавши вплив цін окремих видів продукції на загальний обсяг товарної продукції, отримали: за рахунок зміни цін на товарну продукцію обсяг товарної продукції збільшився на 2982252,49 грн. Визначальний вплив на зміну обсягу товарної продукції мало збільшення ціни на озиму пшеницю в 3,64 рази, що збільшило обсяг товарної продукції на 1850778,23 грн. На іншу продукцію рослинництва ціни зросли дещо

менше і індекс цін становить 2,67, що дозволило додатково збільшити обсяг товарної продукції на 1131474,26 грн.

А за рахунок зміни кількості окремих видів продукції обсяг товарної продукції навпаки зменшився, при чому на 1570289,02 грн. Найбільший вплив мало зменшення кількості озимої пшениці на 64%, що зумовило зменшення обсягу товарної продукції на 1360282,67 грн. Також зменшилися і обсяги виробництва іншої продукції рослинництва, а саме на 16%, що привело до зменшення обсягу товарної продукції на 210006,35 грн.

Проте зміна обсягів товарної продукції за рахунок зміни кількості окремих видів продукції залежить від двох факторів: зміни саме кількості випущеної продукції і від асортиментних зрушень продукції. Отже, проаналізуємо і вплив асортиментних зрушень продукції на обсяг товарної продукції. Як бачимо із таблиці 2.3, питома вага озимої пшениці у звітному періоді порівняно з базовим зменшилася на 19%, що зумовило зменшення обсягу товарної продукції на 190771,5 грн. Питома вага іншої продукції рослинництва також збільшилася на 19%, що дозволило збільшити обсяг товарної продукції на 161970,43 грн. Загалом асортиментні зрушення продукції негативно позначилися на зміні обсягів товарної продукції і зумовили його зменшення на 28801,07 грн.

Отже, можна зробити висновок, що обсяг товарної продукції зменшився в 2005р. порівняно з 2004 р. як за рахунок зменшення кількості випускаємої продукції, так і за рахунок нераціональної зміни структури випуску продукції, при чому перша причина мала більший вплив.

Таким чином, аналіз динаміки випуску окремих видів продукції підтвердив висловлене раніше припущення, що обсяг товарної продукції збільшився саме за рахунок росту цін, а не за рахунок збільшення обсягів виробництва товарної продукції, які навпаки зменшилися.

До внутрішніх факторів можна віднести: використання ресурсів, ритмічність випуску та якість продукції.

Проаналізуємо вплив ефективності використання основних фондів виробничого призначення на обсяг реалізованої продукції.

Таблиця 2.4 – Аналіз впливу використання основних засобів на обсяг товарної продукції

Показники	Попередній період	Звітний період	Зміни (+;- ;Δ)
1. Обсяг товарної продукції, тис. грн.	1483,4	2895,3	-1411,9
2. Середньорічна величина основних виробничих фондів, тис. грн.	9323	8804,9	-518,1
3. Фондовіддача (реальна), грн./грн.	0,159	0,329	+0,17
4. Вплив факторів на обсяг товарної продукції	$V^b = C_{ocн}^b * f^b = 9323 * 0,159 = 1482,3$		
	$V^{зв} = C_{ocн}^{зв} * f^{зв} = 8804,9 * 0,329 = 2896,8$		
	$DV = V^{зв} - V^b = 2896,8 - 1482,3 = 1414,5$		
5. Вплив змін величини фондів, тис. грн.	$DV^{Cocн} = DC_{ocн} * f^b = -518,1 * 0,159 = -82,38$		
6. Вплив зміни рівня використання основних фондів (фондовіддачі), тис. грн.	$DV^f = Df C_{ocн}^{зв} = 0,17 * 8804,9 = 1496,83$		
7. Загальне відхилення, перевірка	$DV^{Cocн} + DV^f = DV$ -82,38 + 1496,83 = 1414,45		

Висновок: обсяг товарної продукції в діючих цінах збільшився на 1411,9 тис. грн. або на 95%. Аналізуючи ефективність використання основних виробничих фондів на основі показника реальна фондовіддача, спостерігаємо його збільшення на 107% або на 0,17 грн./грн., яке призвело до збільшення обсягу товарної продукції на 1496,83 тис. грн. Зменшення середньорічної вартості основних виробничих фондів на 518,1 тис. грн. або на 6%, зумовило зменшення обсягів товарної продукції на 82,38 тис. грн.

Оцінимо показники відносного вивільнення (залучення) працюючих з виробництва і зміни виробітку на одного працюючого.

Таблиця 2.5 – Аналіз впливу продуктивності праці на обсяг товарної продукції

Показники	Попередній період	Звітний період	Відносне вивільнення
1.Кількість працюючих, чол..	45	32	$\Delta r = r^{зв} - r^б * t_p = 32 - 45 * 1,95 = -56$
2.Виробіток на одного працюючого, тис. грн./чол.	$\frac{1483.4}{45} = 32.96$	$\frac{2895.3}{32} = 90.48$	
а) в діючих цінах	$\frac{60303.6}{45} = 1340.08$	$\frac{37235.6}{32} = 1163.61$	
б) в зіставленому виді			
Вплив факторів на обсяг продукції чисельності працюючих виробітку на одного працюючого	$DV^A = (Ч^{зв} - Ч^б) * B^б = (32 - 45) * 32,96 = -428,48$ $DV^B = (B^{зв} - B^б) * Ч^{зв} = (90,48 - 32,96) * 32 = 1840,64$		

Висновок: фактично у звітному періоді порівняно з базовим кількість працюючих зменшилася на 13 чол. або на 29% (цей значний спад пов'язаний із незадовільною політикою підприємства щодо стимулювання робітників, наслідком чого стало зменшення середньорічної зарплати на одного працюючого на 34%). Відносне ж відхилення склало 56 чол. Ці зміни спричинили також і зміну продуктивності праці, при чому у гіршу сторону. Так, виробіток в діючих цінах на одного працюючого збільшився на 57,52 тис. грн./чол.. або на 175%, а в зіставленому вигляді спостерігаємо зменшення на 176,74 ц/чол. або на 13%.

Також за рахунок зміни виробітку на одного працюючого вдалося збільшити обсяг товарної продукції на 1840,64 тис. грн. Проте негативний вплив мало зниження чисельності працюючих, що спричинило зниження обсягу товарної продукції на 428,48 тис. грн.

Проаналізуємо вплив величини оборотних коштів і швидкості їх обороту на обсяг товарної продукції

Таблиця 2.6 – Аналіз впливу використання оборотних коштів на товарну продукцію

Показники	Попередній період	Звітний період	Зміни (+;- ;Δ)
1. Обсяг реалізованої продукції в діючих цінах, тис. грн.	1483,4	2895,3	+1411,9
2. Середньорічні залишки нормованих оборотних коштів, тис. грн.	828,05	850,35	+22,3
3. Кількість обертів оборотних коштів	1,79	3,4	+1,61
4. Тривалість 1 оберту, днів	201	106	-95
5. Вплив факторів на обсяг продукції: Розміри оборотних коштів; Кількість обертів	$DV^{Cob} = DC_{ob} * n^6 = 22,3 * 1,79 = 39,917$ $DV^n = Dn^*$ $C_{ob}^{36} = 1,61 * 850,35 = 1639,06$		

Загальне відхилення: $DV = DV^{Cob} + DV^n = 39,917 + 1639,06 = 1408,98$

Перевірка: $DV = V^{36} - V^6 = 2895,3 - 1483,4 = 1411,9$

Висновок: в 2005р. обсяг товарної продукції збільшився на 1411,9 тис. грн. або на 95%. Ці зміни відбулися як за рахунок збільшення вартості середньорічних залишків нормованих оборотних коштів, так і за рахунок збільшення кількості їх обертів. Вирішальний вплив на збільшення обсягу товарної продукції мало збільшення кількості обертів оборотних коштів на 90%, що дозволило збільшити обсяг товарної продукції на 1396,06 тис. грн.

Визначимо вплив на обсяг товарної продукції чисельності, фондоозброєності, фондівіддачі.

Таблиця 2.7 – Аналіз товарного випуску

Фактори	Попередній період	Звітний період	Розрахунок коригуючого значення	Величина впливу фактора
1. Чисельність, чол.	45	32	$DV^1 = \Psi^{36} * F_0^{6* 6} - V^6 = 32 * 207,18 * 0,159 - 1483,4 = -429,27$	-429,27
2. Фондоозброєність, грн./грн.	$F_0 = C_{очн} / \Psi$		$DV^{F_0} = \Psi^{36} * F_0^{36* 6} - \Psi^{36} * F_0^{6* 6} = 32 * 275,15 * 0,159 - 32 * 207,18 * 0,159 = 345,83$	345,83
3. Фондівіддача (реальна), грн./грн.	0,159	0,329	$DV^1 = V^{36} - \Psi^{36} * F_0^{36* 6} = 2895,3 - 32 * 275,15 * 0,159 = 1495,34$	1495,34

Загальне відхилення: $DV^{\text{Ч}} + DV^{\text{F}_0} + DV^{\text{I}} = -429,27 + 345,83 + 1495,34 = 1411,9$

Перевірка: $DV = V^{\text{в}} - V^{\text{б}} = 2895,3 - 1483,4 = 1411,9$

Висновок: у 2005р. порівняно з 2004р. обсяг товарної продукції зріс на 1411,9 тис. грн. або на 95%. Це дуже вагомий ріст обсягів виробництва, тому проаналізуємо як вплинули на обсяг товарної продукції чисельність працівників, фондоозброєність та фондівіддача.

Отже, за рахунок зменшення чисельності робітників на 13 чол. або на 29% обсяг товарної продукції зменшився на 429,27 тис. грн. Проаналізувавши зміни фондоозброєності, встановили, що даний показник збільшився за цей проміжок часу на 33%, тобто за рахунок збільшення рівня механізації виробництва (що був зумовлений операційною орендою найсучаснішого обладнання на суму 2252,4 тис. грн.) обсяг товарної продукції збільшився на 345,83 тис. грн. Оскільки, фондівіддача зросла, то можна говорити про підвищення ефективності використання основних виробничих фондів на 107%, що зумовило зростання обсягу товарної продукції на 1495,34 тис. грн. Отже, можна зробити висновок, що позитивні зміни таких показників як фондівіддача та фондоозброєність дозволили збільшити обсяг товарної продукції у звітному році порівняно з базовим. Проте підприємству необхідно звернути увагу на рівень плинності кадрів, який значно знизився в звітному періоді.

3. Аналіз обсягу товарної продукції та визначення її впливу на фінансові показники

Завдання 1. Здійснити комплексний огляд економічних показників діяльності підприємства:

Порівняти темпи росту обсягу та витрат на випущену продукцію. Чи можна по співвідношенню цих величин судити про збільшення (зменшення) прибутку від товарного випуску?

Визначити відносні показники витрат, прибутку на одну грн. товарного випуску. Порівняти отримані результати. Яким чином відзначені Вами тенденції на даному підприємстві пов'язані з висновками у попередньому завданні.

Визначити величину прибутку від звичайної діяльності та прибутку від товарного випуску.

Таблиця 3.1 – Аналіз показників діяльності підприємства.

Показники	Попередній період	Звітний період	Темпи росту, %
1. Обсяг товарної продукції, тис. грн.	1483.4	2895.3	195
2. Повні витрати по випуску продукції, тис. грн.	1171.4	683.6	58
3. Прибуток від товарного випуску, тис.грн.	312	2211.7	709
4. Прибуток від операційної діяльності, тис. грн.	863.5	2283.3	264

Таблиця 3.2 – Аналіз відносних показників

Показники	Попередній період	Звітний період	Темпи росту, %
Витрати на одну грн. товарної продукції, грн./грн	0.79	0.24	30
Прибуток (від випуску товарної продукції) на одну грн. товарної продукції, грн./грн.	0.21	0.76	362
Усього (пункт1+ пункт 2)	1.0	1.0	

Висновок: порівнюючи темпи росту обсягу та витрат на випущену продукцію 2004-2005 років, бачимо, що обсяг товарної продукції зріс на 95%, при чому витрати по випуску продукції зменшилися за цей же період на 42%. Відповідно збільшився і прибуток. При чому прибуток від товарного випуску збільшився на 1899,7 тис. грн. або на 609% і цей же показник на 1 грн. товарної продукції збільшився на 262%. А витрати на 1 грн. товарної продукції відповідно зменшилися на 70%. Отже, прибуток росте швидше, ніж зменшується собівартість продукції, тобто дане підприємство стабільно і ефективно працювало в 2004-2005 роках, що дозволило значно зменшити

витрати на випуск товарної продукції і отримувати додатковий прибуток. Проте головною причиною такого стрімкого росту прибутку, мабуть, і є зростання цін в 3,15 рази. Як наслідок, спостерігаємо і зростання прибутку від операційної діяльності (в 2005 році порівняно з 2004 р. цей показник збільшився на 164% або на 1419,8 тис. грн.).

Завдання 2. Оцінити вплив асортиментних зрушень на фінансові результати. Проаналізувати рентабельність окремих видів продукції, формуючих рентабельність продукції в цілому.

Таблиця 3.3 – Рентабельність окремих видів продукції

Види виробів (або групи виробів)	Обсяг продукції (без ПДВ), тис. грн.		Витрати з випуску продукції, тис. грн.		Прибуток від товарного випуску продукції, тис. грн.		Рентабельність виробів, %	
	2004	2005	2004	2005	2004	2005	2004	2005
Озима пшениця	750,2	1240,7	538,8	184,57	211,4	1056,13	28	85
Інша продукція рослинництва	733,2	1654,6	632,56	499,03	100,64	1155,57	14	70
<i>Всього</i>	1483,4	2895,3	1171,4	683,6	311,68	2211,7	21	76

Таблиця 3.4 – Аналіз впливу асортиментних зрушень продукції на рентабельність продукції

Види виробів	Питома вага, продукції, %		Рентабельність окремих видів продукції		Вплив факторів на рентабельність товарного випуску	
	попередній період	звітний період	попередній період	звітний період	Питома вага	Рентабельність окремих виробів
А	1	2	3	4	5	6
Озима пшениця	26	27	28	85	-5.32	15.39
Інша продукція рослинництва	54	73	14	70	2.66	40.88
	100	100	21	76	-2.66	56.27

$$\text{Перевірка: } DR^{\text{ПВ}} + DR^{\text{R}}_i = R^{\text{ЗВ}} - R^{\text{б}}$$

$$-2.66 + 56.27 = 76.21$$

$$DR^{ПВ} = (ПВ^{ЗВ} - ПВ^6) * R^6$$

$$\Delta R^{ПВ} = (27 - 46) * 0.28 = -5.32$$

$$\Delta R^{ПВ} = (73 - 54) * 0.14 = 2.66$$

$$DR_i^R = (R^{ЗВ} - R^6) * ПВ^{ЗВ}$$

$$\Delta R_i^R = (85 - 28) * 0.27 = 15.39$$

$$\Delta R_i^R = (70 - 14) * 0.73 = 40.88$$

Висновок: в цілому по підприємству в 2005 р. порівняно з 2004 р. прибуток від товарного випуску продукції збільшився на 1900,02 тис. грн., а рентабельність товарного випуску збільшилася на 55%. Ці зміни відбулися за рахунок збільшення обсягу виробництва озимої пшениці на 490,5 тис. грн. або на 65% і зменшення витрат на її випуск на 354,23 тис. грн. або на 66%, що дозволило отримати прибуток від товарного випуску на 844,73 тис. грн. в 2005 р. більше, ніж в 2004 р. А також за рахунок збільшення обсягів товарного випуску іншої продукції рослинництва на 921,4 тис. грн. або на 126% і відповідно зменшення витрат на їх випуск на 133,53 тис. грн. або на 21%, що зумовило збільшення прибутку від їх випуску на 1054,93 тис. грн. більше. При чому, рентабельність озимої пшениці в 2005 р. збільшилася на 57%, а рентабельність іншої продукції рослинництва за аналогічний період збільшилася на 56%.

Причинами збільшення рентабельності товарного випуску були такі фактори, як зміна питомої ваги окремих видів продукції, тобто асортиментні зрушення товарної продукції, і рентабельності окремих видів продукції. Так, рентабельність товарного випуску зменшилася на 2,66% за рахунок асортиментних зрушень продукції. А саме за рахунок зменшення питомої ваги озимої пшениці на 19% результуючий показник зменшився на 5.32%, а за рахунок збільшення питомої ваги іншої продукції рослинництва рентабельність товарного випуску збільшилась на 2.66%. Крім того, рентабельність товарного випуску збільшилася на 56.27%, причинами чого були збільшення рентабельності окремих видів продукції. За рахунок

збільшення рентабельності озимої пшениці на 57% рентабельність товарного випуску збільшилася на 15.39%, а збільшення рентабельності іншої продукції рослинництва на 56% зумовило її збільшення на 40.88%.

4. Аналіз використаних виробничих ресурсів та визначення їх впливу на фінансові результати

Завдання 1. Проаналізувати фактори, що впливають на зміни фонду оплати праці робітників-відрядників. Визначити відносне відхилення з фонду оплати праці цієї категорії працюючих. На яку величину зміниться собівартість продукції зі зміною витрат на заробітну плату (розрахувати з урахуванням нарахувань на заробітну плату, що включаються в собівартість продукції).

Таблиця 4.1—Аналіз фонду заробітної плати

Фактори, що впливають на фонд оплати праці робітників-відрядників	Зміна фактора(+,-,Δ)	Алгоритм і розрахунок впливу факторів
Кількість робітників-відрядників	$\Delta r = 32 - 45 = -13$	$\Delta \Phi ОП^r = \Delta r * ЗП^0 = -13 * 2.61 = -33.93$
Середньорічна заробітна плата робітника-відрядника	$-\Delta_{зпл} = \frac{55}{32} - \frac{117.5}{45} = 1.72 - 2.61 = -0.89$	$\Delta \Phi ОП^{зпл} = \Delta_{зпл} * r^{36} = -0.89 * 32 = -28.48$
Загальне відхилення $\Delta \Phi ОП^{заг} = \Delta \Phi ОП^r + \Delta \Phi ОП^{зпл} = -33.93 - 28.48 = -62.41$		
Перевірка: $\Delta \Phi ОП^{заг} = \Phi ОП^{36} - \Phi ОП^0 = 55 - 117.5 = -62.5$		

Визначимо відносне відхилення з фонду оплати праці:

$$\Delta \Phi ОП^{відн} = \Phi ОП^{36} - \Phi ОП^0 * t_p = 55 - 117.5 * 1.95 = 174.125$$

Тепер визначимо на яку величину зміниться собівартість продукції при даній зміні витрат на заробітну плату:

$$\Delta C/B = \frac{сїє * r * 1.375}{V} = \frac{-0.89 * 32 * 1.375}{2895.3} = -0.014$$

Висновок: в 2005р. порівняно з 2004р. фонд оплати праці зменшився на 62,5 тис. грн. або на 1,9%. Причинами цього були:

зменшення чисельності робітників на 13 осіб або на 29% (такий показник дуже значний для даного підприємства, адже допустиме значення становить 1,5%), що зумовило зменшення фонду оплати праці на 33,93 тис. грн.;

зменшення середньорічної заробітної плати на одного працівника на 0,89 тис. грн. або на 34%, внаслідок чого фонд оплати праці зменшився на 28,48 тис. грн.

При цьому відносно відхилення з фонду оплати праці склало 174,125 тис. грн. Для більш детального аналізу визначили, що собівартість продукції зменшилася на 0,014 тис. грн. при такій зміні зарплати з урахуванням нарахувань на останню.

Завдання 2. Використовуючи отримані результати в завданнях даного етапу, визначити вплив факторів на фінансові результати:

Зміни прибутку за рахунок зміни фондівіддачі (реальної). При розрахунках можна використовувати наступну формулу:

$$Dp^{3в} = (f^3 - f^n) \cdot \overline{C_{осн}^3} \cdot d_n,$$

де f^3, f^n – фондівіддача відповідно у звітному та попередньому періодах;

$\overline{C_{осн}^3}$ – середньорічна вартість основних виробничих фондів у звітному періоді;

d_n – питома вага прибутку від звичайної діяльності у вартості продукції (обсяг товарного випуску в оптових цінах) за попередній період.

Зміна прибутку за рахунок змін кількості обертів, можливо використовувати наступну формулу:

$$Dp^{3в} = (n^3 - n^n) \cdot \overline{C_{осн}^3} \cdot d_n$$

де n^3, n^n – кількість обертів оборотних фондів в звітному та попередньому періодах;

$\overline{C_{осн}^3}$ – середньорічні залишки нормованих оборотних коштів в звітному періоді.

зміна прибутку за рахунок зміни виробітку:

$$Dp^{3в} = (B^3 - B^n) \cdot \overline{r^3} \cdot d_n,$$

де B^3, B^n – виробіток одного працюючого у звітному і попередньому періодах;

r^3 – середньоспискова чисельність робітників.

Таблиця 4.2—Аналіз впливу факторів на фінансові результати

Фактори	Розрахунок коригуючого значення	Величина впливу фактора
1. Зміни прибутку за рахунок зміни фондівіддачі (реальної)	$Dp^1 = (0,329 - 0,159) * 8804,9 * \frac{650,8}{1483,3} = 0,17 * 88084,9 * 0,44 = 658,61$	+658,61
2. Зміна прибутку за рахунок змін кількості обертів	$Dp^n = (3,4 - 1,79) * 850,35 * 0,44 = 602,39$	+602,39
3. Зміна прибутку за рахунок зміни виробітку	$Dp^B = (90,48 - 32,96) * 32 * 0,44 = 809,88$	+809,88

Загальне відхилення: $Dp^1 + Dp^n + Dp^B = 658,61 + 602,39 + 809,88 = 2070,88$

Висновок: на фінансові результати будь-якого підприємства мають вплив безліч факторів. Проаналізуємо найголовніші з них, а саме: вплив зміни фондівіддачі, кількості обертів оборотних коштів та продуктивності праці. Так, за рахунок збільшення реальної фондівіддачі на 107% підприємство додатково отримало в 2005р. прибуток в сумі 658,61 тис. грн. За рахунок збільшення кількості обертів оборотних коштів на 90% підприємству вдалося збільшити прибуток на 602,3 тис. грн. А зростання

продуктивності праці на 175% додатково збільшило прибуток на 809,88 тис. грн.

Завдання 3. Визначити вплив на загальну рентабельність виробництва наступних факторів: прибутку від звичайної діяльності, фондівіддачі, кількості оборотів оборотних фондів. Розрахунки виконати методом ланцюгових підстановок. Факторний аналіз можна здійснити з використанням формули загальної рентабельності виробництва, отриманої в результаті застосування прийому скорочення факторних моделей:

$$R^{общ} = \frac{\frac{p}{V_{m.n.}}}{\frac{1}{f} + \frac{1}{n}}$$

Таблиця 4.3—Аналіз впливу факторів на загальну рентабельність

Фактори	Розрахунок коригуючого значення	Величина впливу Фактора
1. Зміна загальної рентабельності за рахунок зміни прибутку від звичайної діяльності	$R' = \frac{\left(\frac{p^{\zeta \hat{a}}}{V_{\hat{o}.i.}} \right)}{\left(\frac{1}{f} \hat{a} + \frac{1}{n} \hat{a} \right)} = \frac{\frac{1953,1}{2895,3}}{\frac{1}{0,159} + \frac{1}{1,79}} = 0,0985$	$DR^p = R' - R^{\hat{o}} = 0,0985 - \frac{\frac{650,8}{1483,4}}{\frac{1}{0,159} + \frac{1}{1,79}} = 0,0985 - 0,0641 = 0,0344$
2. Зміна загальної рентабельності за рахунок зміни фондівіддачі	$R'' = \frac{\left(\frac{p^{\zeta \hat{a}}}{V_{\hat{o}.i.}} \right)}{\left(\frac{1}{f} \zeta \hat{a} + \frac{1}{n} \hat{a} \right)} = \frac{\frac{1953,1}{2895,3}}{\frac{1}{0,329} + \frac{1}{1,79}} = 0,1875$	$DR^f = R'' - R' = 0,1875 - 0,0985 = 0,089$
3. Зміна загальної рентабельності за рахунок зміни кількості оборотів оборотних фондів	$R''' = \frac{\left(\frac{p^{\zeta \hat{a}}}{V_{\hat{o}.i.}} \right)}{\left(\frac{1}{f} \zeta \hat{a} + \frac{1}{n} \zeta \hat{a} \right)} = \frac{\frac{1953,1}{2895,3}}{\frac{1}{0,329} + \frac{1}{3,4}} = 0,20249$	$DR^n = R''' - R'' = 0,20249 - 0,1875 = 0,01499$

Загальне відхилення: $DR^p + DR^f + DR^n = 0,0344 + 0,089 + 0,01499 = 0,13839$

Перевірка: $DR = R^{\zeta \hat{a}} - R^{\hat{o}} = 0,20249 - 0,0641 = 0,13839$

Висновок: у 2005р. порівняно з 2004р. загальна рентабельність виробництва збільшилась на 0,13839 тис. грн. або на 315%. Це збільшення відбулося внаслідок збільшення прибутку від звичайної діяльності на 1302,3 тис. грн. або на 200%, що зумовило збільшення результуючого фактора на 0,0344 тис. грн. За рахунок більш ефективного використання основних виробничих фондів на 107% загальна рентабельність збільшилась на 0,089 тис. грн., а також за рахунок підвищення оборотності оборотних коштів на 90% – на 0,01499 тис. грн. Як бачимо найбільший вплив мало підвищення ефективності використання основних виробничих фондів.

5. Аналіз фінансових показників

Завдання1. Охарактеризувати структуру витрат по економічним елементам звітнього року. Проаналізувати зміни в структурі витрат в звітньому році в порівнянні з попереднім роком. Визначити рівень живої та упредметненої праці, матеріаломісткість виробництва.

Таблиця 5.1 – Аналіз витрат за економічними елементами

Статті затрат за економічними елементами	Попередній період		Звітний період		Відхилення	
	абсолютне значення	питома вага	абсолютне значення	питома вага	абсолютне значення	питома вага
А	1	2	3	4	5	6
Матеріальні витрати	371,2	8,9	11689,9	77,9	+11318,7	+69,0
Витрати на оплату праці	2074,4	50,0	1306,9	8,7	-767,5	-41,3
Відрахування на соціальні заходи	79,9	1,9	16,8	0,1	-63,1	-1,8
Амортизація	1116,8	26,9	1283,3	8,6	+166,5	-18,4
Інші операційні витрати	507,2	12,2	705	4,7	+197,8	-7,5
Всього собівартість випущеної продукції	4149,5	100	15001,9	100	+10852,4	
Рівень живої праці	0,10	X	0,08	X	-0,02	X
Рівень упредметненої праці	0,90	X	0,92	X	+0,02	X
Матеріаломісткість виробництва	0,56	X	0,60	X	+0,04	X

Висновок: в цілому собівартість товарної продукції в 2005р. порівняно з 2004р. збільшилась на 10852,4 тис. грн. або на 361%. Отже, детально проаналізуємо зміни в структурі собівартості з даний період. Так, матеріальні витрати збільшились в абсолютному вираженні на 11318,7 тис. грн., їх питома вага у собівартості продукції також збільшилася на 69,0 %. Так як, чисельність робітників зменшилась на 13 чол. або на 29%, то відповідно і витрати на оплату праці зменшились на 767,5 тис. грн. або на 37%, а їх питома вага у собівартості продукції зменшилась на 41,3%. Це зумовило зниження рівня живої праці на 2%. Відрахування на соціальні заходи в 2005р. зменшились на 63,1 тис. грн., це пов'язано із зниженням витрат на заробітну плату. Амортизація збільшилась на 166,5 тис. грн. Інші операційні витрати зросли на 197,8 тис. грн. або на 28%. Рівень упредметненої праці збільшився на 2%. Таким чином, найбільший вплив на зміни в структурі собівартості продукції мали зміни матеріальних витрат, інших операційних витрат, а також витрат на оплату праці.

Завдання 2. Проаналізувати вплив на собівартість продукції випередження (відставання) темпу росту продуктивності праці в порівнянні з темпом росту середньої заробітної плати.

Таблиця 5.2 – Аналіз собівартості продукції

Показники	Попередній період	Звітний період	Індекс зміни показника	Величина впливу фактора на зміну собівартості
А	1	2	3	4
Виробіток на одного працюючого, грн./чол.	32960	90480	$J_8=2,745$	Зниження собівартості в %
Середньорічна заробітна плата працюючого, грн.	2610	1720	$J_3=0,659$	$3d=(J_8 / J_3 - 1) \cdot d_3 = (\frac{0.659}{2.745} - 1) * 10 = -7,6\%$

Показники	Попередній період	Звітний період	Індекс зміни показника	Величина впливу фактора на зміну собівартості
Питома вага заробітної плати у собівартості в базисному періоді в ,% (d_3)	10			Зміна собівартості $\mathcal{E}_3 = \frac{Z_{mn}^{пол} \cdot 3d}{100\%} = \frac{683.6 * (-7.6)}{100} = -51.95$ тис.грн.
Собівартість товарної продукції ($Z_{mn}^{пол}$)	1171,4	683,6	0,58	

Визначимо також вплив на собівартість продукції зміни обсягу товарної продукції за рахунок відновних змін умовно-постійних витрат за такою формулою:

$$3d_n = \frac{100 \times d_m}{100 + y_v - d_m}, \text{ де } 3d_n - \text{ відсоток зниження собівартості;}$$

d_m – питома вага умовно-постійних витрат в собівартості продукції в попередньому періоді, %

y_v - приріст обсягу виробництва в звітному періоді в % до попереднього рівня

$$\text{Отже, } 3d = \frac{100 * (10 + 0.3 + 15)}{100 + 95 - 25.3} = 14.91\%$$

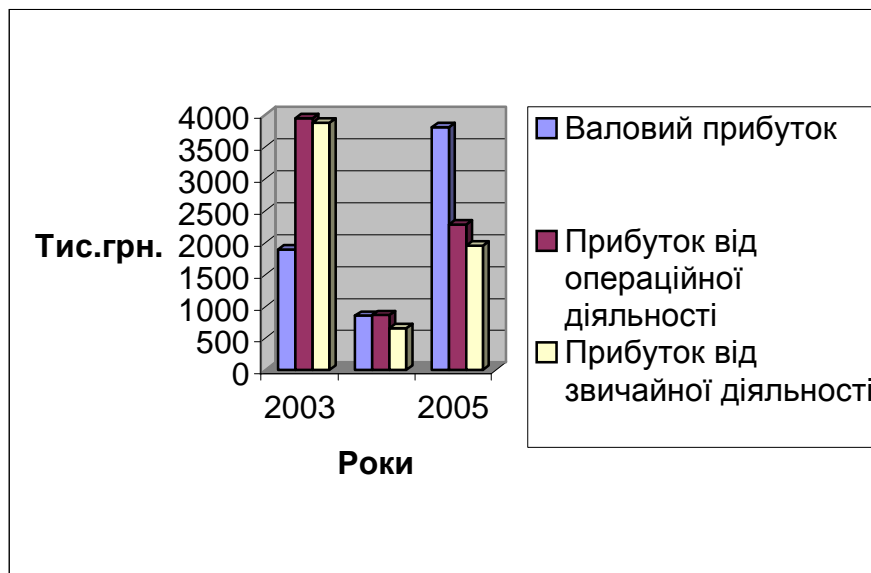
Висновок: як бачимо продуктивність праці одного працюючого у звітному періоді порівняно з базовим збільшилась в 2,745 разів, а середньорічна заробітна плата одного працюючого лише в 0,659 разів. Отже, темп росту продуктивності праці значно випереджає темп росту середньорічної зарплати. За рахунок цього вдалося знизити собівартість продукції на 7,6 % або на 51,95 тис. грн. При чому собівартість продукції знизилася на 14,91% за рахунок відносних змін умовно-постійних витрат в структурі обсягу товарної продукції.

Завдання 3. Проаналізувати структуру прибутку від звичайної діяльності та його зміни.

Таблиця 5.3 – Аналіз прибутку від звичайної діяльності

Показники	За попередній період	Частка елементів від звичайного прибутку	За звітний період	Частка елементів від звичайного прибутку
1 Фінансові результати від операційної діяльності	863,5		2283,3	
2 Фінансовий результат від іншої діяльності	193,4		2234,3	
3 Фінансовий результат від фінансової діяльності	-406,1		-2564,5	
4. Фінансовий результат від інвестиційної діяльності	-		-	
5. Фінансовий результат від звичайної діяльності	650,8		1953,1	
6. Чистий прибуток (збиток)	650,8		1943,7	

Динаміка фінансових результатів за 2003-2005 р.р. представлена на діаграмі 5.1.

Діаграма 5.1 – Динаміка фінансових результатів

Висновок: у 2005р. порівняно з 2004р. прибуток від звичайної діяльності збільшився на 1302,3 тис. грн. або в 3 рази. При цьому також збільшилися фінансові результати від операційної діяльності на 1419,8 тис.

грн. або на 164%. Також відбулося збільшення фінансового результату від іншої діяльності (в формі № 2 – різниця між іншими операційними доходами та іншими операційними витратами), якщо в 2004р. підприємство отримало прибуток в сумі 193,4 тис. грн., то в 2005р. вже на 2040,9 тис. грн. більше. Спостерігаємо також збитки від фінансової діяльності (в формі № 2 – різниця між іншими фінансовими доходами та іншими фінансовими витратами) за 2004р. в сумі 406,1 тис. грн., а за 2005р. більші на 2158,4 тис. грн. Проте чистий прибуток все ж таки зріс в звітному періоді на 1292,9 тис. грн. або на 198%.

Завдання 4. Проаналізувати рівень прибутку від операційної діяльності на одну гривню реалізованої продукції. Порівняти дані показників за рівнем прибутку на одну гривню товарної продукції.

Таблиця 5.4 – Аналіз фінансового результату від реалізації продукції

Показники	За попередній період	За звітний період	Індекс Зміни показника
1. Обсяг реалізованої продукції, тис.грн.(чистий дохід)	6456,8	24568,5	3,80
2. Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) тис.грн.	5600,0	20762,2	3,70
3. Операційні витрати, тис.грн.	15,7	656,7	41,83
4. Прибуток від операційної діяльності, тис.грн. (рентабельність операційної діяльності)	863,5	2283,3	2,64
5. Прибуток на одну гривню чистого доходу	$\frac{863.5}{6456.8} = 0.13$	$\frac{2283.3}{24568.5} = 0.09$	0,69
6. Прибуток від звичайної діяльності на одну грн. чистого доходу (рентабельність звичайної діяльності)	$\frac{650.8}{6456.8} = 0.1$	$\frac{1953.1}{24568.5} = 0.08$	0,8

Висновок: прибуток від операційної діяльності в 2005р. зріс на 264% або на 1419,8 тис. грн., а його рівень на одну гривню реалізованої продукції зріс тільки на 0,69%. При цьому рентабельність звичайної діяльності збільшилась на 0,8%.

Завдання5. Проаналізувати зміни прибутку від звичайної діяльності за рахунок зміни рівня рентабельності реалізованої продукції. Для розрахунків рекомендується використовувати наступну формулу:

$$Dp_{\sigma} = \frac{\frac{R^{36}}{R^n} - 1}{R^n - 1} \cdot p_p \cdot K^{бал},$$

Dp_{σ} – зміна прибутку від звичайної діяльності;

R^{36}, R^n – рентабельність реалізованої продукції за звітний і попередній періоди (прибуток від операційної діяльності, %);

p_p – прибуток від операційної діяльності в попередньому році;

$K^{бал}$ – коефіцієнт прибутку від звичайної діяльності (відношення прибутку від звичайної діяльності до прибутку від операційної діяльності) в попередньому періоді.

$$\text{Отже, } Dp_{\sigma} = \left(\frac{\frac{2283.3}{863.5}}{\frac{24568.5}{6456.8}} - 1 \right) * 863.5 * \frac{650.8}{863.5} = -67.6$$

Висновок: в результаті зміни рівня рентабельності реалізованої продукції прибуток від звичайної діяльності зменшився на 67,6 тис. грн..

Таблиця 5.5—Попередня оцінка діяльності підприємства

Найменування показника	Базовий період	Звітний період	Темп росту, %
1.Обсяг товарної продукції:	1483,4	2895,3	1,95
- в діючих цінах;	60303,6	37235,6	0,62
- в натуральному вираженні,ц			
2. Витрати на виробництво продукції	1171,4	683,6	0,58
3. Реалізована продукція	1393,2	3157,6	2,27
4.Операційні витрати	1421,1	2282,2	1,61
5.Середньорічна вартість основних виробничих фондів	9323	8804,9	0,94
6.Середньорічна вартість оборотних засобів	828,05	850,35	1,03

7. Середньоспискова чисельність працюючих	45	32	0,711
8. Фондовіддача	0,159	0,329	2,07
9. Коефіцієнт оборотності оборотних засобів	1,79	3,4	1,899
10. Продуктивність праці	32,96	90,48	2,745

Висновки: Обсяг товарної продукції в 2005р. порівняно з 2004р. зріс на 95% або на 1411,9 тис. грн., проте в натуральному вираженні спостерігаємо спад у виробництві продукції на 38% або на 23068 ц. Це пов'язане, перш за все, із зменшенням посівних площ на 20% або на 589 га, а також із такими зовнішніми факторами, як несприятливі погодні умови, що зумовили зниження врожайності з 30,5 ц/га до 14,7 ц/га. При цьому темп росту реалізованої продукції випереджає темп росту товарної продукції, що було зумовлене в основному додатковою закупівлею та реалізацією сільськогосподарської продукції інших підприємств.

Оскільки даний вид діяльності має суто сезонний характер, то скорочення посівних площ зумовило зменшення кількості робітників на 13 чол. або на 29% (які кожного сезону наймаються відповідно до потреб підприємства) і звичайно фонду оплати праці на 37% або на 767,5 тис. грн., та середньорічної вартості основних виробничих фондів на 518,1 тис. грн. або на 5% і як наслідок витрат на виробництво на 487,8 тис. грн. або на 42%. При цьому рівень механізації виробництва зріс на 33% за рахунок операційної оренди найсучаснішого обладнання, також підвищилась і ефективність використання основних виробничих фондів на 107% з цієї ж причини, і як наслідок підвищилась продуктивність праці на 57,52 тис. грн./чол. або на 175%. Позитивним моментом є також збільшення коефіцієнту оборотності оборотних коштів на 89,9%, що дозволило вивільнити кошти і спрямувати їх в збільшення операційних витрат на 61% і середньорічної вартості нормованих оборотних коштів на 3% для освоєння нового виду діяльності (створення власного хлібного заводу).

Список використаних джерел

1. Анализ хозяйственной деятельности в промышленности: Учебник / Л.А. Богдановичка, Г.Г. Виногоров, О.Ф. Мигун и др.; Под общ. ред. В.И. Стражева. – 2-е изд., стереотип. – Мн.: Выш.шк., 1996.-363с.
2. Бернстайн Л.А. Анализ финансовой отчетности: теория, практика и интерпретация: Пер. с англ.- М.: Финансы и статистика, 1996. – 625 с.
3. Економіка виробничого підприємства: Навчальний посібник/ Під.ред. Петровича Й.М. – Львів: Оскарт, 1996. – 416 с.
4. Економіка підприємства: Підручник в 2 т. Т.1/ за ред. С.Ф. Покропивного. – К.: “Хвиля - Прес”, 1995. – 400 с.
5. Економіка підприємства: Підручник в 2 т. Т.2/ за ред. С.Ф. Покропивного. – К.: “Хвиля - Прес”, 1995. – 280 с.
6. Економічний аналіз. Методичні вказівки до виконання курсової (розрахунково-графічної) роботи для студентів економічних спеціальностей /Укл.: Іванова Л.Б. – Чернігів: ЧДТУ, 2005. – 35с.